33 principer och påminnelser

Ledarskap i klassrummet

Principer och påminnelser

© John Steinberg, steinberg.se. Spridningsrätt medges.

---

1 Gruppen går före individen.

För att individen ska utvecklas behöver gruppen fungera. Satsa på aktiviteter som svetsar samman gruppen. Vad passar dig – är det drama, idrott, musik, konstprojekt, värdeskapande projekt? ”En för alla – alla för en”. Det kan ta tid, men det är viktigt.

2 Ingen har lovat dig en dans på rosor.

Vill du få din grupp att fungera ännu bättre och individuella elever att utvecklas, är det hårt arbete som gäller – och plan A, B och C. Glöm supermetoder och mirakel. Förbered dig. Planera. Kör. Gör om. Gör bättre.

3 Struktur, rutiner, regler och normer underlättar variation.

Med andra ord, kreativitet och skapande behöver en ”rutin-bas” att utgå ifrån. Arbeta metodiskt med struktur och rutiner som en grund att bygga utifrån.

4 Spelregler underlättar ordning.

Spelregler blir en checklista. Vet eleverna var de ska vara och hur länge de ska hålla på? Vad exakt de ska göra? Hur det förväntas göras? När det ska vara klart? Hur det ska bedömas? Deras roll i grupper. Och sist men inte minst, varför de ska göra det de gör. Oklara spelregler = instabilitet och osäkerhet och därmed oro.

5 Grupparbete och projektarbeten kräver mer ledarskap och struktur än traditionell förmedlingspedagogik.

Flera grupper i gång med olika saker, på olika platser, med olika material – håll eleverna nära dig och se ständigt över deras kännedom om arbetsgången.

6 Samla gruppen till dig.

Berätta mera inte mindre. Förlita dig mindre på arbetsblad ”enskilt arbete” och YouTube. Satsa mer på berättande, samtal och diskussioner, särskilt i ”spretiga” grupper.

7 Det man fokuserar på blir man bättre på.

Träning ger resultat. Vad behöver din grupp allra mest just nu? Språkutveckling? Lästräning? Problemlösning? Gruppsammanhållning? Satsa mer tid på det gruppen behöver allra mest.

8 Definiera dig som ledare för din grupp.

Självklart? Men nu för tiden beror det på hur man gör det eftersom gamla auktoritära metoder inte fungerar på samma sätt. Ta plats. Ta din scen. Men gör det genom att samtidigt skapa relationer, tydliga rutiner, tydliga instruktioner och visa med din attityd att ”här ska det hända många bra saker.” Självklart, visst. Gör det!

9 Relationer är allt.

Den svenska skolan bygger på relationer, vilket gör ledarskapet mer komplext. Men får du gruppens förtroende får du en mycket lättare och trevlig resa tillsammans. Fundera på hur du skapar förtroende och viljan att samarbeta just med dig.

10 Visa att du håller även när det blåser.

Arg, besviken, uppgiven – det kan vi alla känna. Men för de utagerande eleverna eller de uppgivna eleverna behöver du visa en tydlig tro på deras möjligheter att lyckas, att komma igen, att imorgon blir en bättre dag.

11 Visa att du vill eleverna väl.

Eleverna söker ständigt bevis på att du ser dem, menar väl och vill dem väl. Då blir du en person de vill samarbeta med. Kom ihåg att i en relationsorienterad skola ”väljer” de att följa dig eller inte. De gör det inte automatiskt p.g.a. din titel och position.

12 Håll dina löften.

Om du säger att du ska fixa datorn, så gör det. Om du säger att du ska rätta provet till morgondagen, gör det. Om du säger att du ska ringa hem, gör det. Trovärdighet och pålitlighet är viktiga ingredienser i ett ledarskap som håller.

13 Ha minst tre normer som inte är förhandlingsbara.

Dagens ungdomar är skickliga förhandlare, men hos dig själv behöver du ha minst tre normer som inte är förhandlingsbara, t. ex. att man är där i tid, har rätt material med sig, använder ett vårdat språk, eller att alla arbetar med alla. Vilka är dina tre viktigaste normer?

14 Använd inflytande, inte makt.

Makt fungerar bara i en auktoritär skola. I Sverige har vi en skola som bygger på relationer. Hur använder du inflytande, t. ex. din röst, dina ögon, din hållning, din position i rummet och din kännedom om elevens behov?

15 Satsa på de svåraste.

Det gäller såväl elever som föräldrar. Investera mycket tid med att bygga upp ett förtroende och längre fram kommer det att löna sig. Sök dig till de mest utmanande eleverna och föräldrarna. Det är ur förståelse och relation som samarbete kan byggas.

16 Du har ansvar för dina resultat.

Om det du provar inte fungerar, fundera på vad du kan göra annorlunda, snarare än vad eleven bör göra annorlunda. Det du främst kan påverka är dina egna attityder och ditt eget agerande. Ha fokus på ditt görande och hur det påverkar elevernas görande.

17 Ledarskap är att ha alternativ.

Experimentera med dina metoder. Experimentera med din röst och ditt kroppsspråk. Notera, återigen, hur det du gör påverkar hur gruppen (eller individen) reagerar.

18 Gör aldrig bort en elev framför sina kompisar.

Visst, ibland behöver du säga till en elev – eller ibland hela gruppen. Men när relationerna är så avgörande i dagens värdeladdade skola, se till att hellre ta enskilda samtal än att säga till skarpt inför hela gruppen.

19 Våga vara sårbar.

Du jobbar i ett komplicerat yrke med många krav, i en skola som ibland är i gungning i en komplex tidsålder och samhälle. Dela med dig av dina glädjestunder, men var inte rädd att även dela med dig av din osäkerhet eller besvikelse. Var ett stöd för varandra inom kollegiet.

20 Humor öppnar, värmer och skapar avspänning.

Det är faktiskt möjligt att planera för humor, säger min vän och humorkonsult, Joel Goodman. Gör det på ditt sätt. Roliga bilder eller teckningar, berättelser, improvisation när du ”bollar” fram och tillbaka med gruppen. Undvik sarkasmer. Men sök möjligheten till ett skratt med gruppen då och då.

21 Formulera regler som talar om vad du vill istället för vad du inte vill.

Förstår eleverna vad som menas? Är de delaktiga gällande att utforma regler och normer? Finns det begripliga konsekvenser som känns rättvisa? Ingen kan vara konsekvent hela tiden, men försöka kan man!

22 Var visuell.

Min läromästare om kroppsspråket, Michael Grinder, brukar säga att ju mer visuell du är som pedagog ju smartare elever får du. Ord försvinner med text och bilder du låter ligga kvar har en längre livslängd är det du säger. Visa, demonstrera, skriv upp, rita, skylta. Gör det du säger synligt.

23 Minska instruktionstiden.

Sätt på stoppklockan i din mobil och ta reda på hur lång tid det tar för dig att instruera gruppen. Gör detta tre-fyra gånger och få ett genomsnitt. Sikta sedan på att halvera tiden. Hur kan du bli ännu tydligare fast på halva tiden?

24 **Lyssna innan du ger en tillsägelse.**

Det kan finnas något bakom som du inte vet om. Visa nyfikenhet först. Förklara hur agerande påverkar dig som pedagog. Kom överens om ett alternativt sätt att agera.

25 **Ett prov är ett lärtillfälle, inte bara ett bedömningstillfälle.**

Ägna mer tid till en genomgång, analys och feedback till eleverna. Kanske behöver du förklara på ett annat sätt. Kanske behöver de en annan slags träning? Att lära är viktigare än att bedöma.

26 **Var snabb med feedback.**

Om du, t. ex. ger ett prov, rätta det inom 48 timmar. Mycket att göra? Svårt? Jodå, jag förstår att du har många järn i elden. Jag menar bara att du blir mer trovärdig som pedagog med snabb feedback och det har positiva effekter både för dig som ledare/lärare och för eleverna, förstås.

27 **Ett vanligt kommunikationsproblem är att vi tror att den vi talar med har samma bild som vi av vad vi menar.**

Det känner du igen från relationer hemma eller med vänner. Det är samma sak med våra elever och föräldrar. Kolla att ni har samma tolkning av vad som menas, t ex med instruktioner förväntningar och bedömningar.

28 **Överinformera föräldrarna.**

Jobbigt med lappar, e-post och andra meddelanden – jo, de flesta av oss drunknar i information, meddelanden och i våra sociala medier men ingen förälder ska känna att de inte har fått information. Då blir det bara problem. Alla tar inte del av det, men din uppgift är att informera.

29 **När det är som tuffast, ta bort en del möten och andra ”måsten” och fokusera på din grupp, din undervisning eller dina aktiviteter.**

”Pace yourself” säger man på mitt modersmål.

30 **Leta efter det som fungerar.**

Din ”bästa” minut idag? Vad händer? Hur blev det så? Vad gjorde du rätt? Bygg på det som fungerar och älta inte det som inte fungerar.

31 Utnyttja positiv förstärkning,

en av de äldsta och viktigaste principerna inom psykologin.

> *”Tack Adrian för att du räckte upp handen. Vad har du för fråga?”*
>
> *”Tack, Adrian för din fråga. Nu förstår jag att jag måste förklara på ett tydligare sätt.”*

32 Ge eleverna strategier som gör att de ser att man kan lära sig och att det finns hopp.

Det är via ”strategier” och att veta hur det är lättare att ta ett kliv framåt. Säkerställ att eleverna vet både Vad de ska göra och Hur man gör det.

33 Var en stabil kraft i elevernas liv.

Om du räknar, skulle du upptäcka att eleverna har många – väldigt många – vuxna de måste anpassa sig till och följa varje dag. Visa att du är en stabil kraft som går att lita på.

Utbildningar i Ledarskap i klassrummet. Se steinberg.se

Böckerna: gothiafortbildning.se

Ledarskap i klassrummet **Lärarens kroppsspråk** **Att vända en klass**

Värdegrundsarbete i praktiken **Uppdrag vikarie** **Aktiva värderingar**

Fyrtio minuter, hundratals beslut **Befria lärarna (Lärarförlaget)**